

Mokomojo komplekto Muzika 10 klasei rankraščio turinio

RECENZIJĄ

UAB "ŠVIESA" leidykla
GAUTA

2015 m. 06 mėn. 08 d.

Reg. Nr. 50-6-15-216

I. BENDRA INFORMACIJA APIE KOMPLEKTĄ

Pavadinimas	Muzika 10 klasei	Leidykla	Šviesa
Autorius(-iai)	Žydrė Jautakytė, Kristina Žebrauskaitė- Šileikienė	Ugdymo sritis / dalykas	Mokomasis komplektas Muzika 10

KOMPLEKTĄ SUDARO: vadovėlis (serija ATRASK), mokinio darbo sąsiuvinis „Melomano užrašai“, skaitmeninė mokytojo knyga, skaitmeninė laiko juosta, grojaraštis.

II. BENDRAS VADOVĖLIO RANKRAŠČIO TURINIO APIBŪDINIMAS. IŠVADA APIE VADOVĖLIO RANKRAŠČIO PAGRINDINIŲ REIKALAVIMŲ ATITIKIMĄ

Bendrosiose ugdymo programose (toliau – BUP) numatytas pagrindinio ugdymo tikslas: ugdyti aktyvų, kūrybingą, elementaraus raštingumo ir socialinių, pažintinių, informacinių, veiklos gebėjimų bei bendrųjų vertybių pamatus įgijusį vaiką, pasirengusį mokytis toliau pagal pagrindinio ugdymo programas. 9-10 kl. koncentro muzikos programos turinio ašis - stilius (stilistinė epocha, stilistinė kryptis, individualus stilius).

Vadovėlių serijos ATRASK koncepcija ir sąranga leidžia išsiskirti mokymo priemonei savo šiuolaikiškumu, novatoriškumu, kai tikslo įgyvendinimo pasiekama per patirtinio bei visuminio ugdymo, dalykinių, bendrųjų ir asmeninių kompetencijų plėtotę. Šio muzikos mokomojo komplekto dalys tarpusavyje tarpiai susiję ir viena kitą papildo. Taip pat jas galima naudoti ir kaip atskiras metodines priemones, kurios papildo bendrojo muzikinio ugdymo turinį 10 klasėje.

Šis 10 klasės muzikos komplektas yra 9 klasės vadovėlio tęsinys, skirtas smalsaus tyrinėjančio ir sąmoningo muzikos suvokėjo (vartotojo) ugdymui. Vadovėlio turinyje toliau plėtojamos muzikos istorijos ir teorijos temos nuo vėlyvojo romantizmo iki XXI a. šiuolaikinės populiariosios muzikos.

Komplektas padės mokiniams pakartoti, apibendrinti ir susisteminti anksčiau įgytą patirtį, susidaryti struktūruotą muzikos istorinės raidos paveikslą ir susikurti interpretacinį santykį su muzikos menu, bei užbaigti pagrindinio ugdymo antrosios dalies muzikos programą. Pagrindinė pamokų veiklos sritis 10 klasėje išlieka ta pati kaip ir 9-toje klasėje - muzikos klausymasis, apibūdinimas ir vertinimas. Vadovėlyje ir mokinio sąsiuvinyje pateikta įvairių užduočių, skirtų muzikavimui ir kūrybai, kurios siejamos su mokomosios medžiagos temomis.

Mokymosi komplekto: vadovėlio, mokinio sąsiuvinio „Melomano užrašai“, mokytojo knygos ir skaitmeninių priemonių pagalba, atitinkamai struktūruojama ugdymo turinio medžiaga, užduočių pagalba siekiama ugdyti mokinių:

- bendradarbiavimo gebėjimus (*dauguma užduočių gali būti atliekamos poromis, grupėse ar katu su visa klase*);
- mokėjimo mokytis gebėjimus (*pateikiama ilgalaikių užduočių su konkrečiais mokymosi žingsniais*);
- kūrybinį mąstymą (*pateikiama užduočių, kur mokiniai turi sukurti savo atsakymus, kurti naujus muzikos kūrinius arba siūlyti savo kitas kūrybines idėjas*);
- kritinę nuovoką (*mokiniai turi argumentuoti savo nuomonę, išsakydami tiek teigiamus, tiek neigiamus argumentus*);
- vertybines nuostatas (*keliamos situacijos, skatinančios mokinius apmąstyti savo patirtį, išgyvenimus, idealus*).

Šiuo leidiniu muzikos ugdymo procesas skatinamas plėtotis ne tik pamokose, bet siekiama įtraukti ir sudominti mokinius mokytis savarankiškai.

Vadovėlyje pateikiami tekstai yra nesudėtingi, juose glaustai pateikiama esminė informacija, kuri patraukliai iliustruojama piešiniais, nuotraukomis ir schemomis. „Melomano užrašuose“ pateikiamos užduotys padeda tikslingai planuoti ir organizuoti mokymąsi, grojaraščiai skatina mokinį savarankiškai gilinti muzikinį suvokimą, pasirenkant geriausiai temą iliustruojančius muzikos pavyzdžius (kūrinius). Mokiniai skatinami ir patys siūlyti savo klausomų kūrinių pavyzdžius, klasėje juos kartu analizuoti. Pateikiama medžiaga tinkama skirtingos patirties ir interesų mokiniams: didelis dėmesys skiriamas ankstesnės, jau įgytos mokymosi patirties pakartojimui ir apibendrinimui (kiekviena tema pradedama refleksija, mokinių patirties lygio išsiaiškinimui bei mokymosi motyvacijos sužadimui).

Susipažinus su komplekto turiniu galima teigti, jog jis yra tikslingai nukreiptas į muzikos mokymo 10 klasėje specifika: metodus, mokinių amžių, interesus ir kt. Vadovėlio ir mokymosi sąsiuvinio metodinė koncepcija yra šiuolaikiška ir patraukli, nes išlaiko tarpusavyje ryšius tarp atskirų skyrių, integruojasi su kitais dėstomais dalykais, skatina mokymosi mokytis kompetenciją, mokymosi procese integruojamos šiuolaikinės skaitmeninės priemonės.

Knygos medžiaga išdėstyta 4 skyriuose, kuriuose pristatomos 25 temos. Vadovėlio pradžioje įdėtas įvadas, kuriame apibendrinama 9 klasėje jau įgyta patirtis. Visos vadovėlio pamokose išlaikomas ryšys su pagrindine turinio sritimi – muzikos stiliaus ašimi. Stiliaus suvokimas koncentruojamas per vakarų šalių muzikos istorines epochas (nuo vėlyvojo romantizmo iki šiuolaikinės XXI a. muzikos), supažindinama muzikiniais stiliais, ypač didelis dėmesys skiriamas XX a. Lietuvos muzikos kultūros paveldui ir kūrėjams. Pristatant kiekvieną muzikinį stilių siekiama

ją aktualizuoti per mokinio asmeninę prizmę, Lietuvos istorijos kultūrinį aspektą, nurodyti praeities ir dabarties muzikos reiškinių sąsajas.

Teminiai skyriai turi savo struktūrą, kur pateikiami reikšminiai, raktiniai žodžiai, temos įsisavinimui reikalingas muzikos kūrinų grojaraštis. Kiekvienai temai yra skirta diskusija ir klausimai, plečiantys pažinimą ir gilinantys suvokimą. Išskiriamos įdomybės susijusios su nagrinėjama tema bei paryškunami svarbūs akcentai. Skyriai baigiami apibendrinimo pamokomis grįžtant prie žinių santraukos, pakartojant esminius bruožus, sąvokas, kūrinius.

Mokinio sąsiuvinis „Melomano užrašai“ skirtas pamokų užduočių atlikimui, žinių fiksavimui ir sisteminimui, kūrybinių idėjų fiksavimui, muzikos klausymo vertinimui ir analizavimui. Ši komplekto dalis pasižymi mokymosi metodų įvairove. Sąsiuvinio turinys – aiškus ir struktūruotas. Nuorodos ir simboliai – pagalba mokiniui sistemingai įsisavinti žinias bei tikslingai pasirinkti mokymosi metodus: užduotys raginamos atlikti individualiai, porose ar grupėje. Taip pat užduotys yra skiriamos konkrečiai temai, arba yra ilgalaikės. Pateikiamos nuorodos - „langai“, skirti savarankiškam studijavimui. „Informacijos langai“ – skirti rasti informaciją vadovėlyje ir pritaikyti ją sąsiuvinio užduotyse; „epochų langai“ skatina muzikos stiliaus raidos sisteminių suvokimą. Tinkamai pateikiamos muzikavimo užduotys, apjungiančios raiškos lavinimą dainavimo, instrumentinio muzikavimo srityse. Kryptingai modeliuojamos kūrybinės užduotys, skirtos nagrinėjamiems muzikos klausimams geriau suprasti. Parengtos probleminės užduotys skatina mokinius mąstyti ir diskutuoti, išsakyti savo nuomonę, ją argumentuoti, mokėti išklausti kitų. Analizės užduotys - skirtos muzikos kūrinų analizavimui ir vertinimui pagal iš anksto pateiktus kriterijus. „Melomano užrašų“ naudojimas muzikinio ugdymo procese leis giliau pažvelgti į muzikos pasaulio reiškinius, skatins pasitelkti kitų dalykų žinias, sistemins mokinių patirtį.

Muzikos komplektas 10 klasei gali pasitarnauti mokytojui, kaip pagalba tikslingai ir kūrybiškai struktūruoti ugdymo turinį (vadovėlio temos pateikiamos logiškai ir sistemingai, mokinio sąsiuvinio užduočių įvairovė gali pasitarnauti diferencijuojant ir individualizuojant ugdymo turinį).

Pamokų medžiagoje nagrinėjamos 10 kl. mokiniams aktualios temos apie muziką ir jos sąsajas su kasdieniu gyvenimu: susipažįstama su muzikos stiliais per praėjusių šimtmečių ir šiuolaikinius muzikos kūrinius, nuolat gretinama vakarų Europos ir Lietuvos muzikos kultūros raidos istorija. Taip pat analizuojami įvairūs muzikos pavyzdžiai (sukuriami pačių mokinių ar kompozitorių iš skirtingų laikmečių), skatinama instrumentinė bei vokalinė raiška. Besimokantysis nuolat skatinamas vertinti muzikos pavyzdžius per asmeninę patirtį.

Pagrindiniai vadovėlio koncepcijos principai: mokinių įsitraukimas į muzikos pažinimo procesą, kūrybinis mokymosi pobūdis, šiuolaikinės, mokiniui patrauklios formos ir priemonės, orientacija į savos muzikinės kultūros pažinimą, sociokultūrinis muzikinės veiklos kontekstas. Vadovėlyje

dėstoma medžiaga grindžiama patraukliomis ir suvokiamomis vaizdinėmis iliustracijomis, praktinės muzikinės veiklos pavyzdžiais, kūrybinėmis idėjomis. Tai, tikėtina, įtakos mokinių muzikinių žinių suvokimą ir įsisavinimą įtraukiančio patirtinio proceso eigoje. Mokinys naudodamasis komplekto priemonėmis gebės mokytis tiek pamokoje, tiek savarankiškai namuose. Mokytojas ras idėjų ir kūrybinių minčių temų plėtojimui, mokinių saviraiškai. Parengtos skaitmeninės komplekto priemonės palengvins ir praturtins muzikinio ugdymo sritį mokykloje. Visa tai teigiamai išskiria šį vadovėlį iš kitų šiuo metu naudojamų mokyklose vadovėlių tarpo.

Pateikto komplekto rankraštis atitinka pagrindinius reikalavimus:

- Medžiaga yra skirta konkrečiam ugdymo koncentrai pagrindinio ugdymo programos antrai daliai – devintai-dešimtai klasei, kurioje tęsiama ankstesniuose ugdymo centruose įgyta muzikinė patirtis bei plėtojami pažinimo klausimai, reikalingi pagrindinio ugdymo muzikos programos užbaigimui. Vadovėlio turinys yra nukreiptas į besimokantįjį – atitinka 16-mečių amžiaus grupės ypatumus ir poreikius, yra šiuolaikiškas bei patrauklus.
- Vadovėlis, užduočių sąsiuvinis „Melomano užrašai“ ir skaitmeninės priemonės turi tinkamą mokymuisi metodinę sąrangą (medžiagą Bendrosiose ugdymo programose apibrėžtam turiniui perteikti, užduotis žinioms ir gebėjimams įgyti, priemones pažangai ir pasiekimams įsivertinti). Jame pateikiama aktuali vaizdinė, informacinė medžiaga. Ugdomi ne tik pažintiniai ir muzikiniai gebėjimai, bet ir gebėjimas naudoti įvairias mokymosi strategijas. Vadovėlio struktūra, medžiagos pateikimo būdai padeda mokiniams mokytis.
- Atitinka pagrindines demokratinės visuomenės ir Lietuvos valstybės vertybes, yra nešališkas lyties, amžiaus grupių, neįgalumo, gebėjimų, socialinės padėties, rasės, etninės priklausomybės, religijos ar įsitikinimų atžvilgiu. Daug dėmesio skiriama tautinės savimonės ir tarpkultūrinės kompetencijos ugdymui. Savo pilietinį, kultūrinį ir tautinį tapatumą saugoti ir stiprinti padeda rėmimasis Lietuvos muzikinės kultūros pažinimu. Vadovėlio turinys atitinka pagrindines demokratinės visuomenės vertybes ir neprieštaruja Lietuvos Respublikos teisiniams aktams.

III. MOKOMOJO KOMPLEKTO RANKRAŠČIO TURINIO VERTINIMO ASPEKTAI

1. Vadovėlio tinkamumas mokytis

Komplekto turinys atitinka Bendrąją pagrindinio ugdymo muzikos programą, jam būdingas kūrybiškas ir šiuolaikiškas muzikinių žinių perteikimas, integruotas su praktinėmis užduotimis bei muzikine veikla. Užduotys skirtos dalykinei muzikinei kompetencijai ugdyti: teorinėms žinioms įgyti, muzikavimo įgūdžiams ir vertybinėms-kultūrinėms nuostatomis formuoti. Vadovėlyje pateikiamos įvado pamokos ir 25 naujos muzikinės temos. Visos temos jungiamos į 4 skyrius. Mokomoje medžiagoje laikomasi bendros struktūros. Vadovėlis ir pratybų sąsiuvinio užduotys kryptingai parengtos bei atitinka BUP numatomus mokinių pasiekimus.

Vadovėlio medžiaga apima visas BUP numatytas veiklos sritis: mokinių muzikinė raiška, muzikos klausymasis, apibūdinimas ir vertinimas, muzikinė veikla socialinėje kultūrinėje aplinkoje. Didelis dėmesys skiriamas muzikos stilių pažinimui per muzikos klausymą ir vertinimą.

Vadovėlyje pateikiamos užduotys ir veiklos tinkamos ugdymo diferencijavimui, įvairių poreikių mokiniams. „Melomano užrašuose“ pateikiamos papildomos užduotys, skirtos muzikavimo ir kūrybos veikloms skirtingų poreikių mokiniams. Medžiaga įvairi, tinka skirtingiems mokymosi stiliams: regimajam, girdimajam ir veikimo. Temos pradžioje pateikiami diskusiniai smalsumą žadinantys klausimai, refleksiją į turimą patirtį ir jau įgytus gebėjimus. Individualizuojant kai kurių temose nurodytų užduočių galima atsisakyti arba, atvirkščiai, – jas plėtoti. Siūlomos užduotys įvairioms socialinėms formoms – individualiai, poromis ar grupėmis. Mokymosi turinys aktualus paauglių amžiaus tarpsniui, paimtas iš mokiniams pažįstamo konteksto, nukreiptas į jų patirtį.

Vadovėlio kalba aiški ir logiška, atitinka šios amžiaus grupės mokinių ypatumus. Nurodymai ir informacija pateikiami taisyklinga, paprasta, mokiniams suprantama kalba.

Visa mokomoji medžiaga pateikiama vaizdžiai ir aiškiai pabrėžiant mokiniui svarbiausius dalykus. Parenkant vaizdinę medžiagą vadovaujama principu, kad iliustracijos yra informacijos šaltinis ir visuminio suvokimo paskata. Todėl visos vadovėlio iliustracijos atlieka vieną iš trijų funkcijų: yra savarankiškas informacijos šaltinis; papildo, pratęsia pateikiamą muzikinę informaciją; vaizdžiai iliustruoja, paaiškina dėstomas mintis, skatina kontekstų pažinimą. Vadovėlyje pateikiama daug puikių ir patrauklių bei informatyvių nuotraukų, piešinių, iliustruojančių romantizmo, XXa. ir XXI a. įvairių stilių bei meno šakų istorinę raidą. Muzikos kūrinių ištraukų iliustracijomis mokiniai supažindinami su iškiliausiais muzikos kūrėjais ir atlikėjais. Aiškiai ir tinkamai formuluojami klausimai, pateikiamos užduotys skatina mąstyti, analizuoti ir gilintis į mokymosi turinį. Ilgalaiškės užduotys išdėstomos mokymosi žingsniais, kurie aptariami pradedant naują skyrių. Pateikiami ilgalaiškių užduočių variantai – galimybės kiekvienam pasirinkti patrauklią užduotį, pagal kiekvieno mokinio asmeninius interesus. Muzikos klausymosi užduotys ugdo muzikinį raštingumą, estetinę nuovoką, analizavimo ir vertinimo gebėjimus.

Vadovėlio medžiaga tiksli, dalykinių klaidų nepastebėta.

2. Vadovėlio tinkamumas mokytis

Vadovėlyje pateikiama medžiaga ir informacija skatina mokinių susidomėjimą, įsitraukimą, patirties plėtojimą, motyvuoja norą ieškoti, pažinti ir mokytis. Informacinis aparatas: sąvokų, muzikos terminų, reikšminių žodžių paaiškinimai, svarbių teorinių bei informacinių akcentų išryškėjimas, tinkamos užduočių formuluotės sudaro sąlygas mokiniui dirbti savarankiškai. Praktinės užduotys, menų integracijos metodai žadina mokinių kūrybiškumą, saviraišką. Kiekvienoje temoje pateikti diskusiniai klausimai, muzikinės užduotys skatina mokinius stebėti ir

apmąstyti savo bei klasės draugų pažangą. Programos pradžioje ir pabaigoje pildomas kompetencijos žemėlapis, skirtas įsivertinimui, kurio pagalba kiekvienas mokinys gali fiksuoti daromą asmeninę pažangą. Šiuolaikinės skaitmeninės mokymosi priemonės plėtoja mokinių savarankiško mokymosi gebėjimus, gilina muzikinio pažinimo bei suvokimo kompetencijas.

IV. IŠVADA

Autorių Žydrės Jautakytės ir Kristinos Žebrauskaitės-Šileikienės muzikos mokymo komplektas 10 klasei yra tikslingas, kūrybiškas ir patrauklus, atitinka Bendrąsias pagrindinio ugdymo muzikos programas ir pagrindinius vadovėlio turiniui keliamus reikalavimus, išdėstytus „Bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių turinio vertinimo aprašo“ 6 punkte (patvirtinta Ugdymo plėtotės centro direktoriaus 2012 m. sausio 6 d. įsakymu Nr. VK-14), todėl yra rekomenduojamas leidybai.

Recenzento vardas ir pavardė: Lina Viršilienė

Parašas:

Data: 2015 m. balandžio 20 d.

